

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ และคำร้องเพิ่มเติมลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ว่า ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชวนาพัฒนาประเทศเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมือง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ แล้ว พรรคชวนาพัฒนาประเทศไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองครบ ๔ ภาค ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดได้ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปากฎว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลา (ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔) ที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ หัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศไม่จัดทำรายงานดังกล่าวแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงมีเหตุรวม ๒ ข้อที่จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสมส่วน ศรีนอก หัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สรุปว่า พรรคชวนาพัฒนาประเทศได้ขอจัดตั้ง

สาขาพรรคการเมืองรวม ๗ สาขา ถูกต้องครบถ้วน ๔ ภาค แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองของพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ ส่วนเรื่องไม่ทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในกำหนดนั้นพรรคชวนาพัฒนาประเทศได้รับการจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ยังไม่ครบปีปฏิทิน และพรรคชวนาพัฒนาประเทศได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แล้ว

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่าพรรคชวนาพัฒนาประเทศได้ขอจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองรวม ๗ สาขา ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจดทะเบียนพรรคชวนาพัฒนาประเทศ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๒ สาขา คือ สาขาลำดับที่ ๓ และที่ ๔ เท่านั้น ส่วนสาขาลำดับที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ ไม่รับรอง จึงฟังได้ว่าพรรคชวนาพัฒนาประเทศไม่อาจตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาครบ ๔ ภาค ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๒๕ สำหรับกรณีไม่ทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๕ นั้น ได้ความจากหัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ว่า เพราะเข้าใจผิดว่าได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองยังไม่ครบปีปฏิทิน เห็นว่า พรรคชวนาพัฒนาประเทศได้รับการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เกินเก้าสิบวันนับจนถึงสิ้นปีปฏิทินคือวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ หัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้ออ้างของหัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศว่าเข้าใจผิดว่ายังไม่ครบปีปฏิทิน ไม่ทำให้พ้นความผิด จึงมีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เพราะพรรคชานาพัฒนาประเทศไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ เกิดขึ้นตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคชานาพัฒนาประเทศได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชานาพัฒนาประเทศ

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ